

2025

M.A. 1st Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SANC401X0

(Veda-Samhitā and Brāhmaṇa)

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

(सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयाः)

1. यथानिर्देशमुत्तरं दीयताम् — 10

पाठ्यांशानुसारेण रुद्रदेवतायाः स्वरूपवैशिष्ट्यं प्रदीयताम्।

अथवा

अथर्ववेदोक्तभूमिसूक्तस्य नामान्तरं किम्? सूक्तस्यास्य
काव्यसौन्दर्यं यथायथं प्रतिपाद्यताम्।

2. शुनःशेषोपाख्यानं कस्मिन् ब्राह्मणे उपलभ्यते? आख्यानमिदं
ब्राह्मणानुसारं सरसतया समुपवर्ण्यताम्। 10

P.T.O.

अथवा

शतपथब्राह्मणे कति महायज्ञाः आलोचिताः ? महायज्ञानां नामान्युल्लिख्य ब्रह्मयज्ञस्य स्वरूपं फलञ्च संक्षेपेणालोच्येताम् ।

3. यथानिर्देशमुत्तरं दीयताम् —

अधोलिखितेषु मन्त्रेषु द्वयस्य ऋषिच्छन्दो-देवतानिर्देशपुरःसरं व्याख्येयम् — 2×5=10

(क) स नः पितॄन्सूनुवेऽग्ने॑ सूपाय॒नो भव॑ ।
सच॑स्वा नः स्वस्तये॑ ॥

(ख) यो ह॒त्वाहि॒मरि॑णात् सप्त सिन्धून्
यो गा उ॒दज॑दप॒धा व॒लस्य॑ ।
यो अश्म॑नो॒रन्तर॑ग्निं ज॒जान॑
संवृ॑क् स॒मत्सु॒ स ज॑नास॒ इन्द्रः॑ ॥

(ग) इन्द्रै॑षिते प्र॒सवं॑ भि॒क्षमा॑णे
अच्छा॑ समु॒द्रं र॒थ्येव॑ याथः ।
स॒मा॒रा॒णे ऊ॒र्मिभिः॑ पि॒न्वमा॑ने
अ॒न्या वा॑म॒न्याम॑प्येति शु॒भ्रे ॥

(घ) न मृत्यु॑रासीद॒मृतं॑ न तर्हि॑
न रात्र्या॑ अहं॒ आसीत्प्र॑केतः ।
आनी॑दवा॒तं स्व॒धया॑ तदेकं॑
तस्मा॑द्वा॒न्यन्न॒ परः॑ किं च॒नास॑ ॥

(3)

4. (क) 'तस्मिन्सूक्ते प्रथमाया ऋचो द्वितीयस्यां
पवमानेष्टौ स्विष्टकृतो याज्यात्वेन विनियोगः'

— इति भाष्यवचनस्याशयः स्फुटीक्रियताम्। $1 \times 5 = 5$

- (ख) यथेच्छं द्वयोः स्वराः साध्यन्ताम् — $2 \times 2\frac{1}{2} = 5$

दोषावस्तः, गच्छति, दिवेदिवे, पुरोहितम्

Internal Assessment - 10 marks
